

<p align="center">פרק העבירות</p>	<p align="center">הנחיות התביעה</p>
<p align="center">עדכון אחרון: יולי 2025</p>	<p align="center">הצבאית הראשית</p>

הנחיה מס' 2.07

שימוש בלתי-חוקי בנשק

כללי

1. שימוש פסול בנשק על-ידי חיילים אינו רק בגדר תופעה פסולה, אלא למרבית הצער, גם בגדר חזון נפרץ. בשנים האחרונות ביטא המחוקק את תפיסתו הערכית, לפיה יש להילחם מלחמת חורמה בעבירות הנשק, שמסכנות את חיי הציבור ופוגעות בתפקודה התקין של החברה. ניתן לראות ביטוי לתפיסת עולמו של המחוקק, בתיקון מס' 134 לחוק העונשין משנת 2018, שעניינו החמרת העונש המירבי הקבוע בסעיף 340א לחוק העונשין, העוסק בירי מנשק חם. בדברי ההסבר לתיקון נכתב כי "העונש הקבוע כיום בצד העבירה [...] אינו נותן ביטוי הולם לחומרה הגלומה במעשה ירי שלא כדין, ולסיכון הגלום במעשה כאמור, לפגיעה בערך המוגן שבבסיס העבירה – הגנה על חיי אדם". הגם שהחמרה דומה לא בוצעה לגבי עבירות הנשק הצבאיות, ניתן בהחלט להקיש על החשיבות שהמחוקק ראה בהחמרה משמעותית של הענישה בעבירות אלה.

2. נשקו האישי של החייל נועד למטרות מוגדרות – לצרכי בטחונו האישי של החייל ולצורך ביצוע המשימות שתוטלנה עליו על-ידי מפקדיו. זמינות הנשק הצבאי, אופי השירות הצבאי על היבטיו החברתיים, גילם הצעיר יחסית של רוב החיילים, התעלמות המכוונת מההוראות הצבאיות המשוונות לחיילים בלי הפסק ולעיתים אף מבנה אישיותי ורקע משפחתי, הינם גורמים ההופכים עבירות מסוג זה לכאלה החורגות מתחום ד' אמותיו של החייל העברייני והמשיתות סיכון של ממש – בין אם בכוח ובין אם בפועל – על חיי אדם ועל רכוש בסביבתו של החייל:

"על צה"ל מוטלת חובה לעשות **הכול** על מנת לדאוג לכך שחייליו, אשר הופקדו בידיו על ידי הוריהם, ישובו לביתם בתום השירות הצבאי שלמים ובריאים בגופם ובנפשם... חובה מוסרית זו טומנת בחובה ציווי לנקוט סנקציה חריפה מקום שבו מסתכנים במזיד חייו של חייל שלא לצורך" (ע/128/09 רב"ט בן זאב נ' **התובע הצבאי הראשי** (2009)).

3. עת מצרפים את הנאמר מעלה עם העובדה המצערת, כי לא אחת הסתיימו מעשי עבירה בנשק בפציעה ואף בקטל, מגיעים על נקלה למסקנה, כי המדובר ברעה חולה שמשקפת ממנה סכנה מרובה, ולפיכך חובה על רשויות האכיפה בצבא – ובכלל זה התביעה הצבאית – לעמול על עקירתה מהשורש:

"אין ספק, שהמשיב יצר סיכון ניכר לחיי חבריו לשירות ועשה כן פעם אחר פעם. יכול, שהמשיב לא היה ער למידת הסיכון שבמעשיו; ייתכן, שחלק מחבריו אף עם לא הבינו עד כמה הדברים הרי-אסון; עם זאת, **על מערכת אכיפת החוק בצבא לשגר מסר ברור וחד למשיב ולשכמותו, כי מבצעי מעשים של סיכון חיי-אדם דוגמת אלו שבוצעו על ידי המשיב צפויים לענישה כואבת. בנפשנו היא.** חובתנו כלפי החיילים, הנשלחים על ידי משפחותיהם לשירות בצה"ל לשמור על חייהם ועל שלמות גופם שמירה מעולה. חובתנו לעשות הכל על מנת למנוע סיכונים מיותרים וחסרי היגיון ונחיצות לחייהם ולבריאותם. אין ספק, שרשויות הצבא, והמפקדים, לכל רוחב שדרת-הפיקוד עושים כל שאלא ידיהם על מנת להסביר ולחנך ביחס לסכנות, הכרוכות בשימוש בלתי זהיר ובלתי נחוץ בנשק צבאי. **מקום בו החינוך נכשל, אין מנוס אלא לנקוט ענישה – ענישה כואבת ומרתיעה**" (ע/158/10 **התובע הצבאי הראשי נ' טור' לוי** (2011), ההדגשה במקור).

פרק העבירות	הנחיות התביעה
עדכון אחרון: יולי 2025	הצבאית הראשית

יסודות העבירה

4. העבירה הקבועה בסעיף 85 לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955 (להלן: "החש"ץ") משתרעת על קשת רחבה של מעשים אסורים בנשק; בעוד הרישא של סעיף זה מתייחסת לנשיאה, טיפול או שימוש באופן אחר, אם בלא סמכות או בלא נקיטת אמצעי זהירות נאותים, מתייחסת הסיפא להפעלה של הנשק בלא סמכות או בלא נקיטת אמצעי זהירות נאותים כאמור.
5. יש לתת את הדעת לעובדה, כי ההגדרה ל"נשק" בסעיף 1 לחש"ץ הינה הגדרה רחבה ביותר, הנוקטת לשון "לרבות", היינו לא רק שימוש בלתי חוקי ב"נשק" במובנו הטבעי ייכנס לגדרו של סעיף זה, אלא אף שימוש בלתי חוקי בחלקים או אביזרים של נשק, תחמושת, חומרי נפץ וכל מכשיר המשמש כלי עזר להפעלת נשק ואף נשק, שאינו ראוי עוד לשימוש.
6. הואיל והסעיף כולל שתי חלופות – שימוש בנשק שנעשה שלא בסמכות ושימוש בנשק שנעשה בלא נקיטת אמצעי זהירות הולמים – המלוות במגוון פעילויות אסורות כמצוין במסגרתו – נשיאה, טיפול, שימוש באורח אחר והפעלת הנשק – נכללים במסגרת עבירה זו סוגים רבים של שימושים בלתי חוקיים בנשק:
  - א. שימוש רשלני בנשק (הנשיאה, הטיפול או השימוש היו במסגרת סמכותו של החייל, אולם הטיפול עצמו היה רשלני ובלא נקיטת אמצעי זהירות הולמים);
  - ב. שימוש בנשק תוך הפרת הוראות הפתיחה באש (במיוחד במהלך אירועים מבצעיים);
  - ג. משחקים בנשק;
  - ד. ירי ללא אישור (מטווחים פרטיים, ירי בחתונות ובשמחות);
  - ה. איום כלפי מפקד, חייל אחר, אוכלוסייה מקומית בשטחים המוחזקים או בנסיבות אזרחיות אחרות, תוך כדי שימוש בנשק.

מבחן "הסיכון המכוון"

7. פקודת מטכ"ל 33.0304, שעניינה "בדיקה וחקירת מצ"ח", מחייבת פתיחת חקירה בשל ביצוע עבירת שימוש בלתי חוקי בנשק כאשר מתקיימים אחד או יותר מאלו:
  - א. כתוצאה מהעבירה נפצע אדם;
  - ב. כאשר השימוש הבלתי חוקי בנשק לוה באיומים;
  - ג. כאשר במסגרת השימוש בנשק בוצע ירי;
  - ד. כאשר השימוש בנשק יצר **סיכון מכוון** לחיי אדם המתבטא בהפניית קנה הנשק אל חייל אחר המשולב בפעולה נוספת, בין אם זו בוצעה לפני או אחרי.

מדיניות העמדה לדין

כללי

8. אירוע של סיכון מכוון באמצעות נשק ראוי ככלל להעמדה לדין פלילי, בהתאם לנסיבות, זאת אף אם לא נפלט כדור ולא נגרמה פציעה לזולת, קל וחומר במקרה בו גרמה הפזיזות בנשק לפציעה (לעניין זה, ראו ע"מ 11/97 **חדדתי נגד התובע הצבאי הראשי**, ע"מ 30/97 **גרינ' נ' התובע הצבאי הראשי**, ע"מ 38/99 **התובע הצבאי הראשי נ' קלצקי** (1999), **התובע הצבאי הראשי נ' טוראי שזרבקוב**, פסקה 5 (1999)).

<p align="center">פרק העבירות</p>	<p align="center">הנחיות התביעה</p>
<p align="center">עדכון אחרון: יולי 2025</p>	<p align="center">הצבאית הראשית</p>

9. בהתחשב באמור לעיל, **יש להגיש ככלל כתב אישום**, כאשר מדובר באחד מהמקרים הבאים:
- שימוש בנשק לצורך איום או אלימות;
  - כאשר נפצע אדם עקב השימוש הבלתי-חוקי בנשק;
  - כאשר **בוצע ירי** באמצעות הנשק, אף אם לא נפצע אדם (למשל כשמדובר ב"מטווח פרטי" או בירי במהלך אירוע, להבדיל מפליטת כדור אגב פריקת הנשק, שלא גרם לפציעה);
  - כאשר נוצר **סיכון מכוון** לחיי אדם, כתוצאה משימוש בנשק מסוג שאינו מצריך שימוש במחסנית או בתחמושת (כגון: רימון מכל סוג שהוא), **בין היתר** במקרים הבאים:
    - שימוש בנשק בחלל סגור;
    - שימוש בנשק בנוכחות אחרים, בין אם חיילים או אזרחים, אף אם הנשק לא כוון כלפיהם;
    - שימוש בנשק בשטחי עיר או יישוב, או בקרבתם.
  - כאשר נוצר **סיכון מכוון** לחיי אדם, כתוצאה משימוש בנשק מסוג המצריך שימוש במחסנית או בתחמושת (כגון: רוס"ר M-16).
10. מקום בו נסיבות המקרה מעידות על **העדר סיכון** ממשי, מוחשי וקונקרטי, **ככלל יורה הפרקליט על העמדת החייל לדין משמעת**. בין כלל נסיבות אלה, יימנו בין היתר מקרים בהם נמצא בנשק התקן "מק-פורק" באופן תקין, אשר לא נפל ממנו או יצא ממנו בכל משך האירוע, כך שהמשיך לבצע את תפקידו ולמנוע גריפת כדור לנשק לכל אורך האירוע.
11. במקרים נוספים שלהם נסיבות לקולא, רשאי פרקליט צבאי להורות על העמדת חייל לדין משמעת, חלף הגשת כתב אישום כנגדו. בגדר נסיבות לקולא אלה ישקול הפרקליט, בין היתר, את השיקולים הבאים:
- מיומנותו של מפעיל הנשק;
  - סוג הנשק;
  - הנסיבות בהן נעשה שימוש בנשק (צבאיות או אזרחיות וכן המיקום שבו נעשה השימוש והשפעתו על הפגיעה בתדמית הצבא ועל הסיכון לגוף או לרכוש);
  - קיומם של אירועים חוזרים;
  - דרגתו של המשתמש וכן המסגרת שבה נעשה השימוש בנשק (נסיבות צבאיות, קורס, זמן לחימה או נסיבות אזרחיות).
12. ככלל, במקום שבו לשימוש בנשק הייתה תוצאה, יש מקום להגיש כתב אישום בעבירה שלה יסוד תוצאתי ההולם את התוצאה שנגרמה, והיא תואמת את היסוד הנפשי של החשוד ביחס לגרימת אותה תוצאה. לפיכך, **גרימת נזק חמור או קשה** כתוצאה מהשימוש בנשק **תוביל, ככלל, לייחוס סעיף עבירה המשקף את התוצאה** (כגון: גרימת חבלה חמורה), אלא אם הפרקליט סבר כי מתקיימות **נסיבות יוצאות דופן**, אשר מצדיקות שלא לעשות כן.

בחירת החלופה הרלוונטית

13. כאמור בסעיף 4 לעיל, סעיף 85 לחש"ץ כולל שתי חלופות עובדתיות – טיפול או שימוש אחר בנשק, ללא סמכות או ללא נקיטת אמצעי זהירות נאותים, אשר בצדו עונש מקסימום של שנתיים מאסר; או הפעלת הנשק כאמור, שבצדה עונש מקסימום של שלוש שנים מאסר.
14. בבחירת החלופה המתאימה בנסיבותיו של כל מקרה, יש לפעול כך:

<p align="center">פרק העבירות</p>	<p align="center">הנחיות התביעה</p>
<p align="center">עדכון אחרון: יולי 2025</p>	<p align="center">הצבאית הראשית</p>

א. מקום בו חייל ביצע פעולת נקירה בנשק, בין אם נורה ממנו כדור ובין אם לאו, ואף אם לא בוצעה בנשק כל פעולה אחרת – יש לייחס לחייל עבירה לפי סעיף 85 סיפה לחש"ץ (ע/58/5 טור' ציזמרו נ' התצ"ר ; ע/16/60 טר"ש אלחנן נ' התצ"ר).

ב. מקום בו לא בוצעה פעולת נקירה בנשק, אך בוצעה בנשק או באמצעותו פעולה שאינה נקירה – יש לייחס לחייל עבירה לפי סעיף 85 רישה לחש"ץ.

15. מקום בו מדובר בנאשם שעשה מעשה אסור הנופל לגדר שתי החלופות של סעיף 85, אין מקום לפיצול ולהעמדתו לדין בגין שתי עבירות נפרדות – האחת שימוש בלא סמכות והשנייה שימוש בלא נקיטת אמצעי זהירות הולמים, שכן פיצול זה נתפס כמלאכותי ומיותר (ע/144/98 התצ"ר נ' רב"ט טרבלסי). יש להסתפק בהעמדה לדין בגין עבירה אחת בלבד לפי סעיף 85 לחש"ץ שניסוחה יכלול, לפי המקרה, את אחת החלופות או צירוף של שתיהן.

מדיניות מעצר עד תום ההליכים

16. ממעשיו של חייל אשר ביצע שימוש בלתי-חוקי בנשק, נשקפות מספר עילות מעצר. בראש ובראשונה, ישנה **עילת המסוכנות "הכללית"**. לצדה מתקיימת **עילת המעצר הצבאית הייחודית**, הנבחנת הן במובנה **המניעתי**, בהתאם למבחן "הסיכון המכוון", והן במובן של הפגיעה החמורה והממשית במשמעת הצבא. מכוח עילות אלו, **בנפרד ובמצטבר** זו לזו, יש לעתור, ככלל, **למעצרים הסגור** עד תום ההליכים, של נאשמים בשימוש בלתי-חוקי בנשק, והכול כמפורט להלן.

עילת המסוכנות

17. העבירה של שימוש בלתי-חוקי בנשק מקימה, מעצם טיבה, את חזקת המסוכנות הקבועה בסעיף 21(א)(1)(ג)(4) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996, לגבי עבירה שנעשתה "תוך שימוש בנשק חם או קר" (ע"מ 5/09 רב"ט בסול נ' התצ"ר ; ע"מ 12/09 טור' צאיג נ' התצ"ר ; ע"מ 68/17 רב"ט ויילר נ' התצ"ר).

ההלכה הפסוקה עמדה על כך ש"כלי נשק – כחפץ מסוכן מעצם טבעו - נחשב לעולם 'מוכח' לירי, וכל אדם ממוצע בר-דעת מוחזק כמי שמודע לטיבו זה. תו אופי זה של כלי נשק, אינו רק מכתוב כללי זהירות המחייבים את בדיקתו לפני 'הטיפול' בו, אלא קובע אותו מלכתחילה בין הכלים המועדים 'תמיד' לירי. החובה לבדוק כלים מסוג זה מדברת ב'שלילת' הסיכון, ולא ב'בירור' אם הוא קיים. נקודת המוצא היא שהסיכון קיים, וכל אדם ממוצע בר-דעת מוחזק כמי שידע זאת" (ע"פ 1982/98 מירו נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(5) 145, 157-158 (1998) ; ע/27/22 סמ"ר מזרחי נ' התובע הצבאי הראשי, פסקה 70 (2023) - בקשת רשות ערעור נדחתה, רע"פ 1510/23 מזרחי נ' בית הדין הצבאי לערעורים (20.4.2023)). **משכך, כאשר הוחלט על הגשת כתב אישום, כמפורט בסעיף 10 לעיל, התביעה תעתור ככלל למעצר סגור של הנאשם עד תום ההליכים.**

18. כדי להפריך את חזקת המסוכנות הסטטוטורית (ולהצביע על "סיכון מכוון" מצומצם בהיקפו, כפי שיפורט), יש לבחון את חומרת הסיכון שנשקפת מהמעשים, ולצדה את חומרת החשש מתוצאה צפויה. הנסיבות שנדונו בפסיקה כמשפיעות על בחינה זו הן, **בין היתר**, הנסיבות הבאות (ע"מ 46/98 התצ"ר נ' טור' מאנה ; ע"מ 9/05 התצ"ר נ' טור' דרמון ; ע"מ 11/10 טור' אללוף נ' התצ"ר) :

- א. טיב השימוש הבלתי-חוקי בנשק, ומהות הפעולות שבוצעו בו ;
- ב. איומים שהושמעו אגב המעשה או בסמוך לו ;

<p align="center">פרק העבירות</p>	<p align="center">הנחיות התביעה</p>
<p align="center">עדכון אחרון: יולי 2025</p>	<p align="center">הצבאית הראשית</p>

- ג. משך הזמן שבו הושת הסיכון ;
- ד. היות האירוע רב פעמי ולא חד פעמי ;
- ה. תכיפות האירועים ;
- ו. המרחק בין הנאשם לבין אלה שהשית עליהם סיכון ;
- ז. העובדה כי הנאשם לא חדל ממעשיו, על אף שביקשו ממנו לעשות כן ;
- ח. מידת בקיאותו של הנאשם בסוג הנשק בו עשה שימוש ובאופן הפעלתו ;
- ט. עבר פלילי או משמעותי לקוי ;
- י. תוצאות העבירה ;
- יא. אפשרות קיומה של חזקת המסוכנות.

עילת המעצר המניעתית – מבחן "הסיכון המכוון"

19. **עילת המעצר המניעתית** באה לידי ביטוי באמצעות מבחן "הסיכון המכוון" (ראו, למשל, ע"מ 64/17 **סמל כהן נ' התצ"ר**). בהקשר זה יש להדגיש, כי סיכון מכוון של הזולת לא מחייב את קיומם של כל התנאים או השלבים לפגיעה בזולת (כיוון, טעינה, דריכה, פתיחת ניצרה ודריכה). כיוון הנשק לכשעצמו הוכר כפעולה המסוכנת המובהקת, שהאיסור עליה משונן לחיילים מתחילת דרכם בצבא (ע"מ 30/97 **טור' גרין נ' התצ"ר**), שהרי "עצם הכוונתו של כלי ירייה לעבר אדם אחר הוא מעשה פזיזות מובהק" (רע"פ 4394/93 **סלומון נ' התצ"ר** (פורסם בנבו, 13 באוקטובר 1993)).
20. לצד זאת, בית הדין הצבאי לערעורים הטעים בעבר כי לצד המקרים של כיוון מודע של נשק לעבר הזולת, ייתכנו מצבים נוספים (למשל במקרים שבהם השימוש בנשק מלווה בנקיטת לשון איום או שימוש ברטוריקה מאיימת) שבהן יתקיים "סיכון מכוון" לאדם, **הגם שכלי הנשק לא כוון כלפי אדם** (ע"מ 69/01 **התצ"ר נ' סמ"ר אזולאי**; ע"מ 5/02 **טור' כהן נ' התצ"ר**).
21. שונים הם פני הדברים מקום בו מדובר בתאונות שנגרמו תוך פעולות בלתי זהירות בנשק אגב הטיפול בו, שם, ככלל, לא יוצדק מעצר עד תום ההליכים (ע"מ 11/97 **טור' חזדתי נ' התצ"ר**). עם זאת, בהתחשב במאפייני האירוע והמעורבים בו, לרבות היסוד הנפשי של החשוד – ניתן יהיה לקבוע, במקרים המתאימים, כי אירוע של טיפול בלתי-זהיר בנשק יצר סיכון מכוון של הזולת ואף למעלה מכך (ע"פ 1971/98 **יואב בן רחמים מירו נ' מדינת ישראל**, פ"ד נב (5) 145 וכן דנ"פ 6939/98 באותו עניין (פורסם בנבו, 24 בפברואר 1999)); ע/42/10 **רב"ט ולטוצ'אנו נ' התצ"ר**), כך שהוא מצדיק מעצר סגור עד תום ההליכים :

"הטיפול הזהיר וההקפדה על הוראות הבטיחות בשימוש בנשק הם מנשמת אפו של הצבא שפעילותו, כל כולה, נסמכת על שימוש בכלי נשק, באימון או בלוחמה. שמירת חיי אדם מחייבת כי כללי הבטיחות בנשק יילמדו וייטמעו היטב בקרב שורות הצבא. לצד זאת, כללי הבטיחות נאכפים בקפדנות, לרבות בדרך של ענישה מרתיעה למי שעושה להפרתם. סבור אני כי רמיסת כללי הבטיחות בנשק על-ידי המערער באופן כה בוטה, במעשה שאין לו כל הצדק תפעולי של כלי הנשק, מצדיקה, בהיבט שמירת המשמעת ותפקודו התקין של הצבא, את מעצרו של המערער" (ע"מ 58/16 **רב"ט סה קמל נ' התצ"ר**; ראו גם ע"מ 64/17 **סמל כהן נ' התצ"ר**; חא/מח/574/14 **התוב"צ נ' רב"ט סלומון**; מר/מח/83/17 **התוב"צ נ' רב"ט קירילישין**)

<p align="center">פרק העבירות</p>	<p align="center">הנחיות התביעה</p>
<p align="center">עדכון אחרון: יולי 2025</p>	<p align="center">הצבאית הראשית</p>

22. כמו כן, עשויים להיות מקרים בהם יידרש תובע להידרש לשחרור של נאשם, כאשר עתירת ההגנה היא לשחרור בכפוף לתנאי לפיו החשוד לא יישא נשק. בעשותו כן יטען התובע, כי תנאי זה אינו מאיין בפועל את נגישות החייל לנשק ולא את המסוכנות הנשקפת מהעבירה שהנאשם ביצע לכאורה, שהרי "בכל יחידה צבאית קיימת נגישות אינהרנטית ומיידית לכלי נשק בהיקף ובזמינות רבים" (ע"מ 58/16 שלעיל).

עילת המעצר שעניינה פגיעה במשמעת הצבא

23. עילת מעצר זו קמה גם היא ביחס לעבירה של שימוש בלתי חוקי בנשק, חרף החלתה של עילה זו בצמצום (ע"מ 18/00 התצ"ר נ' סמל סרגוסטי; ע"מ 18/02 טור' מלול נ' התצ"ר; ע"מ 83/08 התצ"ר נ' רב"ט כהן; ע"מ 79/15 סמל נ.ב. נ' התצ"ר). הלכה ידועה היא, כי "שחרור בטרם עת מן המעצר והחזרת הנאשם ליחידתו הצבאית יש בהם כדי לחבל בצרכי המשמעת וליצור תחושה מדומה ומזיקה של החזרת המצב לקדמותו, כאילו לא אירע דבר" (ע"מ 11/92 בעניין ברדה).

24. בעת בחינת עילה זו, יש לתת את הדעת לכך שדרך הבחינה של מעצר חיילים היא שונה מזו של אזרחים (ע"מ 17/99 טור' קוסטובסקי נ' התצ"ר; בש"פ 3513/95 רב"ט שרגאי נ' התצ"ר, פ"ד נא (2) 686). לכן, ההערכה כאילו בית משפט אזרחי לא היה מורה על מעצר אזרח עד לתום ההליכים בעניינו על בסיס אותן הנסיבות איננה חזות הכול, שהרי אין לערוך השוואה "מכאנית" בין חיילים לאזרחים (ע"מ 30/03 סמל ביטון וסמל אלמליח נ' התצ"ר; בג"ץ 8808/02 טור' איבגי נ' סגן הפצ"ר (פורסם בנבו, 13 באפריל 2003); בג"ץ 5000/95 טור' ברטלה נ' הפצ"ר, פ"ד מט (5) 64).

25. עוד יש לציין, כי אמנם עילת המעצר ההרתעתית נועדה ליישום בראש ובראשונה עת העבירה נעברת בנסיבות צבאיות (ע"מ 34/98 טור' אברג'יל נ' התצ"ר), אולם גם עת מדובר באיש מילואים, שהשתמש בנשק שניתן לו מטעם הצבא בנסיבות שאינן צבאיות (לאיים על שכנו, לדוגמה), מדובר בעבירה העלולה לפגוע במשמעת הצבאית, שלא יסברו חבריו, כי נשק צה"לי יכול לשמש פתרון לסכסוכים אזרחיים, ולכן גם כאן קמה עילת מעצר הרתעתית, גם אם "מוחלשת" קמעה (ע"מ 43/98 סמ"ר יצחק נ' התצ"ר).

הטיעון לעונש

26. החומרה שבשימוש אסור בנשק נעוצה בסכנה הברורה הגלומה במעשים מעין אלה לחיי אדם, ועל כן "אין מנוס מענישה כואבת שתבהיר כי נשק אינו כלי משחק" (ע"מ 46/09 טור' פינצב נ' התצ"ר, פסקה 4 (2009)). נראה שזו העמדה אף במערכת האזרחית, לפיה "הואיל ועסקינן בעבירה של ירי, הכוללת סיכון חיי אדם, יש להעדיף את האינטרס הציבורי וזאת לשם הרתעת הרבים" (ע"פ 9714/04 גמליאל זאבי נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 23 בינואר 2006); ראו גם פסקאות 20-23 להלן לעניין פרשנות המונח "סיכון מכוון" בפסיקת בתי הדין הצבאיים).

27. הואיל ומדובר בעבירה חמורה, היוצרת סיכון מכוון לזולת, ככלל תעתור התביעה להשתת עונש מאסר בכליאה ממשית, מאסר מותנה ופגיעה ממשית בדרגת הנאשם (ע"מ 195/00 התצ"ר נ' טור' סיבשוב; ע"מ 50/01 התצ"ר נ' טור' שוסטרמן; ע"מ 147/01 התצ"ר נ' רב"ט סוזנוב ורב"ט זילבר; ע"מ 155/03 רב"ט טרטמן נ' התצ"ר; ע"מ 68/05 התצ"ר נ' טור' אוסטרובסקי; ע"מ 46/09 טור' פינצב נ' התצ"ר; ע"מ 158/10 התצ"ר נ' טור' לוי; ע"מ 41/11 רב"ט טדגי נ' התצ"ר; ע"מ 45/13 רב"ט אל-עמראני נ' התצ"ר).

28. יש לעתור להחמרה בעונשו של נאשם, אשר ביצע רצף של פעולות בנשק בזו אחר זו, ובכך הגביר את הסיכון שבמעשיו (ע"מ 49/16 התצ"ר נ' רס"ל ח'רבאוי; ע"מ 98/13 רב"ט אלהוזייל נ' התצ"ר; ע"מ 38/06 התצ"ר נ' טור' אגרונוב; ע"מ 31/06 טור' בן-אברהם נ' התצ"ר), כמו גם בעונשו של נאשם אשר עשה שימוש

פרק העבירות	הנחיות התביעה
עדכון אחרון: יולי 2025	הצבאית הראשית

בלתי חוקי בנשק במספר הזדמנויות שונות (ע/158/10 התצ"ר נ' טור' לוי ; ע/105/05 התצ"ר נ' רב"ט אל-ערידי).

29. עת מדובר באיום או נקיטה באלימות באמצעות נשק, יהווה הדבר נסיבה משמעותית לחומרה וככלל יצדיק מאסר בכליאה ממשית ממושכת, שכן "פתרון מחלוקות במסגרת הצבאית בדרך של התנהגות אלימה עלול להיות הרה אסון, ועבודה צבאית, שהיא הקלה, תחטיא את מלאכת ההרתעה החיונית" (ע/110/99 התצ"ר נ' טור' אבו-שאח ; ע/16/01 טור' בכוראשוילי נ' התצ"ר ; ע/47/07 התצ"ר נ' רב"ט אבו-שאח, ע/54/10 התצ"ר נ' רב"ט יעקובוביץ' ; ע/20/14 רב"ט אבו-שארב נ' התצ"ר)

30. אף מטווחים פרטיים וירי בשמחות ובחגיגות, הוכרו כמחייבים החמרה בענישה, עקב העובדה כי הם נפוצים ומשיתים סיכון מיותר על עורכיהם ומשתתפיהם (לעניין מטווחים פרטיים, ראו ע/145/01 התצ"ר נ' רב"ט מלכה ; ע/9/16 סמל נ.מ נ' התצ"ר ; לעניין ירי בשמחות, ראו ע"פ 7241/12 טאטור נ' מדינת ישראל). ביצוע מטווח פרטי, גם הוא מקיים את הרציונאליים מפניהם מזהיר החוק, היינו, שימוש בנשק שניתן למטרות הגנה על מנת לבצע "אימון פיראטי", שלא על פי פקודות הצבא וללא סמכות. מטווחים כאמור הינם תופעה נפוצה אשר משיתה סיכון מיותר על עורך המטווח, על המשתתפים בו ולעיתים על עוברי אורח שירי רשלני יכול לסכנם. נפיצות זו, כאמור, מחייבת את הלחימה העיקשת בעבירות ממין זה. במקום בו חייל החטיא אדם אחר, תוך שהוא נותן בידו את הנשק או מעודדו לביצוע המטווח, יש לתת משקל ולהדגיש את הסיכון שבהימצאות נשק צבאי בידיו של גורם שאינו מוסמך לכך, או שאינו אמור להחזיק בו.

31. יובהר גם, כי כאשר מדובר ברשלנות הנאשם שגרמה לתוצאות חמורות, אזי ראוי כי גם עובדה זו תעמוד לנגד עיני הרשות המוסמכת בדמות הרשעה כאמור, אם יבקש הנאשם בעתיד לקבל רישיון לנשיאת כלי נשק פרטי.